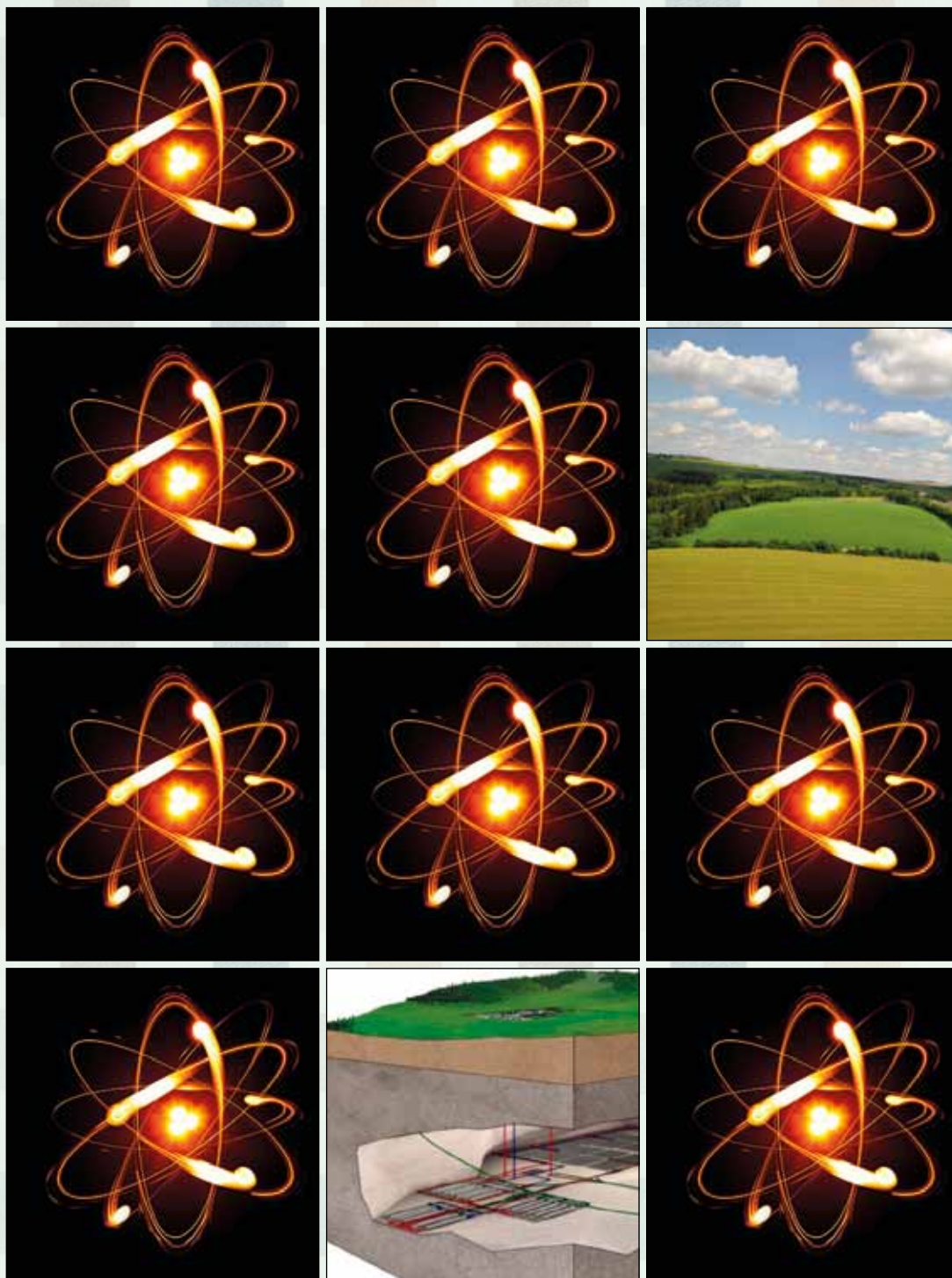


JADERNÝ

ZPRAVODAJ O TOM, CO MÁ ZŮSTAT SKRYTO

2018
2

ODPAD



**Vážené čtenářky,
vážení čtenáři,**

až k Vám dorazí tento časopis, možná už budete vědět, jestli Vaši domovinu Správa úložišť označila jako vhodnou pro hluboké vrty a další geologické práce směřující k nalezení místa pro hlubinné úložiště, anebo jste se ocitli v záloze. Zcela neprůhledný výběr provázelo neuvěřitelné utajování, které posiluje podezření, že označené lokality nemusí garantovat nejlepší možnou bezpečnost po dalších statisíce let. Aroganci státní moci ukazují i ignorace daných slibů o vzniku zákona, který by dal obyvatelům obcí lepší možnosti hájit své oprávněné zájmy. Pravdě někdy trvá, než se dostane na povrch, proto to nevzdávejme.

Edvard Sequens, Calla

2/ Platforma žádá o odvolání ředitele SÚRAO

3/ Senátoři podpořili požadavky obcí

6-7/ Ptali jsme se Petra Andryška

Platforma žádá o odvolání ředitele SÚRAO

Obce a spolky sdružené v Platformě proti hlubinnému úložišti, které se 3. prosince sešli v Praze na svém 6. členském shromáždění, žádají ministryni průmyslu a obchodu Martu Novákovou o odvolání ředitele Správy úložišť radioaktivních odpadů Jiřího Slováka z funkce. Nevěří, že čtyři lokality, na kterých mají pokračovat geologické práce, budou vybrány poctivě, bez manipulace s fakty a že budou respektovány nesouhlasy obcí, o jejichž budoucnost jde. Dnešní vážný konflikt mezi samosprávami a zodpovědnými státními organizacemi by tak mohl pokračovat i po zmenšení počtu lokalit.

Hlavními důvody pro žádost o odvolání ředitele SÚRAO jsou:

- Správa úložišť radioaktivních odpadů postupuje netransparentně. Postup, podle něhož jsou nyní vybírány čtyři lokality z dnešních devíti, probíhá za zavřenými dveřmi a vůbec neumožňuje kontrolu výběru nezávislými odborníky, ve které by obce měly důvěru. Starostům byly slíbeny kompletní závěrečné zprávy s výsledky provedených geologických prací, hodnocení dopadů na životní prostředí či se studii proveditelnosti, ale byli podvedeni a termín je neustále odkládán.
- Jedná v rozporu s rozhodnutím soudů. Pro výběr lokalit jsou používány výsledky geologických prací, které byly získány na průzkumných územích, jejichž platnost zrušil soud. Městský soud v Praze v letošním roce rozhodl ve prospěch samospráv na lokalitách Březový potok, Magdaléna, Hrádek, Horka, Kraví hora a Čertovka.
- Ředitel SÚRAO slibuje a neplní. Na lokalitách do dnes probíhají geofyzikální práce, aniž je zřejmé, k čemu hodlá stát jejich výsledky použít v případě lokalit, které nebudou vybrány. Práce se snaží geologové, v rozporu se sliby ředitele SÚRAO, provádět i na pozemcích, jejichž majitelé s tím nesouhlasili.
- Postupuje nekoncepčně a mrhá prostředky. Síly starostů, obecních i městských úřadů zcela zbytečně odčerpává nutnost čelit snaze Správy úložišť radioaktivních odpadů stanovit nová průzkumná území pro geologické práce s platností až do roku 2025 na všech devíti lokalitách. Pokud platí, že vybrány mají být jen čtyři lokality, jde na pěti lokalitách o nadbytečný krok.

Otevřený dopis Platformy proti hlubinnému úložišti ministryni průmyslu a obchodu Martě Novákové si můžete přečíst na www.nechcemeuloziste.cz.

Martin Schenk, mluvčí Platformy

OBCE A SPOLKY – STÁTNÍ ÚŘADY: 6:1

Obce a spolky uspěly velmi jednoznačně nad nekvalitní práci státních úředníků. Městský soud v Praze zrušil celkem šest ze sedmi stanovených průzkumných území pro geologické práce pro hlubinné úložiště a to v lokalitách Čertovka u Lubence na pomezí Plzeňského a Ústeckého kraje, Březový potok v Pošumaví, Horka, Hrádek a Kraví hora na Vysočině a Magdaléna na Táborsku. Pouze v lokalitě Čihadlo na Jindřichohradecku bylo rozhodnutí opačné. Žaloby proti rozhodnutí ministra životního prostředí podalo dohromady 18 obcí a šest spolků.

Hlavním důvodem, pro který se soud rozhodl zrušit průzkumné území na poslední z lokalit Hrádek je, že Ministerstvo životního prostředí akceptovalo postup Správy úložišť radioaktivních odpadů (SÚRAO),

kteřá účelově odděluje dopady geologických průzkumů od dopadů záměru, ke kterému směřují, tedy vybudování hlubinného úložiště. Tento postup „salámovou“ metodou, který SÚRAO opakuje doposud, je chybný a je nejvyšší čas jej změnit. Bez jasné daných pravidel a férového procesu problematiku jaderného odpadu řešit nelze.

Pavína Nováková, starostka obce Cejle řekla: „Další rozhodnutí soudu ve prospěch obcí a spolků je pro nás velice potěšující zpráva. Opět se ukázalo, že ani stát si nemůže v takto důležitých otázkách rozhodovat dle svých uvážení a měl by si již konečně uvědomit, že na postoj a rozhodnutí občanů musí brát zřetel.“

Podle tiskové zprávy Platformy proti hlubinnému úložišti

Senátoři odsoudili neprůhlednou práci SÚRAO


Senátní Výbor pro územní rozvoj, veřejnou správu a životní prostředí na svém jednání 12. prosince jednomyslně přijal usnesení, ve kterém konstatoval, že „proces přípravy a vyhodnocování lokalit vhodných pro další průzkumy možného budoucího úložiště neprobíhá v účinném dialogu s dotčenými obcemi a transparentně“, což by měl být základní předpoklad nalezení přijatelného řešení a že chybí potřebný právní rámec řešící zapojení obcí do rozhodování. Požádal Správu úložišť radioaktivních odpadů (SÚRAO) o zásadní změnu v přístupu k dotčeným obcím a veřejnosti a Ministerstvo průmyslu a obchodu o předložení zvláštního zákona, který zajistí respektování zájmů obcí dotčených přípravou úložiště. Rovněž vyzval vládu, aby zvažila „smysluplnost a efektivitu pokračování geologických průzkumů v současné situaci odporu obcí“ a upozornil, že „předpokladem přípravy úložiště je partnerství s dotčenými obcemi“.

Usnesení zmíněného senátního výboru bylo reakcí na petici proti stavbě úložiště v lokalitě Horka na Třebíčsku, kterou iniciovali starostové obcí a místní

spolek Zdravý domov Vysočina a odeslali ji politikům v srpnu 2018. Na jednání výboru požadavky petice obhajoval starosta Budišova Petr Piňos, za SÚRAO postup instituce nedokázal obhájit jeho ředitel.

Senátoři přímo vyzvali Ministerstvo průmyslu a obchodu, aby naplnilo požadavek atomového zákona a předložilo konečně návrh zvláštního zákona, který definuje možnosti obcí při rozhodování o hlubinném úložišti a zajistí jim respektování jejich oprávněných zájmů. Přes veškeré sliby a vládou daný termín (do konce června 2018) ministerstvo návrh doposud nepředložilo. Jedním z výsledků nedávného jednání zástupců Platformy proti hlubinnému úložišti s ministryní Martou Novákovou bylo zařazení návrhu zákona do vládou schváleného nového legislativního plánu. Ovšem nový termín na předložení do konce roku 2019 je příliš vzdálený a prakticky znamená, že ani při finálním výběru lokalit pro úložiště, by zákon nemusel být v platnosti.

**Tisková zpráva
Platformy proti hlubinnému úložišti**



**SENÁT
PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY**

12. FUNKČNÍ OBDOBÍ

VÝBOR PRO ÚZEMNÍ ROZVOJ, VEŘEJNOU SPRÁVU A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

8. USNESENÍ
z 2. schůze konané dne 12. prosince 2018
k petici proti stavbě úložiště v katastru lokalita „Horka“

Na základě žádosti Výboru pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice Senátu Parlamentu ČR, po vystoupení zástupce petičního výboru, po zpravodajské zprávě senátorky Jitky Seitlové a po rozpravě

VÝBOR

I. konstatuje, že:

- základním předpokladem pro dosažení konsensuálního a přijatelného řešení výběru lokality úložiště je zajištění účinné informovanosti, zapojení veřejnosti a zejména vytvoření právního rámce s jasně specifikovanou rolí a zapojení obcí do rozhodování v celém procesu;
- proces přípravy a vyhodnocování lokalit vhodných pro další průzkumy možného budoucího úložiště neprobíhá v účinném dialogu s dotčenými obcemi a transparentně;
- při rozhodování o zúžení počtu a vhodnosti sledovaných lokalit jsou výsledky řádných obecních referend nepochybnitelným faktorem a nemohou být nahrazeny průzkumy veřejného mínění.

II. žádá SÚRAO:

- o zajištění účinného poskytování informací o výsledcích geologických průzkumů, průzkumů veřejného mínění a dalších významných informací veřejnosti a zejména obcím a občanům dotčených obcí;
- vytvoření organizačních a technicko-ekonomických podmínek pro průběžný dialog a komunikaci s dotčenými obcemi (lokální pracovní/občanské skupiny);
- aby v zájmu důvěryhodnosti jejich představitelů a samotné Správy nepostupovala v rozporu s veřejně deklarovanými sliby, konkrétně o neprovádění průzkumů bez souhlasu obcí.

III. žádá MPO:

- o naplnění platného ustanovení § 108 odst. 3 atomového zákona o předložení zvláštního zákona, který zajistí respektování zájmů obcí dotčených přípravou úložiště. Absence předpokládané zákonné úpravy je bariérou postupu přípravy lokality budoucího úložiště.

IV. dává vládě ČR ke zvážení:

- smysluplnost a efektivitu pokračování geologických průzkumů v současné situaci odporu obcí nejen v lokalitě „Horka“ proti přípravě možného budoucího úložiště a upozorňuje, že ve smyslu evropských a mezinárodních pravidel je předpokladem přípravy úložiště partnerství s dotčenými obcemi.

V. pověřuje
předsedu výboru senátora Zbyňka Linharta, aby předložil toto usnesení předsedovi Výboru pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice Senátu Parlamentu ČR a informoval o něm dotčené instituce.

Zbyněk Linhart v. r.
předseda výboru

Jitka Seitlová v. r.
zpravodajka výboru

Jiří Carbol v. r.
ověřovatel výboru



Spolek SOS Na skalním vysadil pamětní lípu

foto: František Hruška

Předposlední listopadovou sobotu se v lokalitě Na Skalním (bývalý název EDU západ) sešlo asi 200 jeho členů a příznivců, aby společně zasazením pamětní lípy uctili 100. výročí vzniku samostatné Československé republiky a zároveň deklarovali svůj pokračující odpor k zamýšlené výstavbě úložiště radioaktivního odpadu.

Prvotním impulsem pro tuto akci byla žádost jedné členky, zda by spolek nemohl pomoci při zprůchodnění zcela zarostlé polní cesty mezi obcí Boňov a Dvorem Na Ostrých. Tedy cesty vedoucí přímo středem území, kde SÚRAO zamýšlí potenciálně vybudovat povrchový areál úložiště. Když jsme se vyrazili na místo podívat, zjistili jsme dvě věci. Jednak to, že cesta je zarostlá jako zámek v pohádce O Šípkové Růžence a nebude vůbec jednoduché ji vyčistit. A za druhé, že se jedná o nádherný kout přímo uprostřed ohrožené oblasti, který se přímo nabízí pro vytvoření stálého poutního místa. Vznikla tak přímo na místě myšlenka vysadit zde pamětní strom a vedle něho zasadit kámen s textem připomínajícím tuto událost.

Cestu se nakonec za vydatné pomoci lesní mechanizace podařilo zprůchodnit již na začátku listopadu. Následovalo rozhodování o tom, jaký strom vysadit a jak vyřešit pamětní kámen. Po krátké úvaze zvítězila lípa, náš národní strom. Podařilo se získat vhodný kámen a domluvit výrobu pamětní desky. Když jsme pak o našem záměru informovali místní obyvatele, zareagovalo několik rodin z Lipníka tím, že i oni se k tomuto symbolickému aktu chtějí při-

dat. A tak se nakonec v sobotu 17. 11. 2018 sázelo celkem pět nádherných vzrostlých lip.

Na místě samém proběhlo nejprve v předstihu zasazení čtyř lip. Ta pátá, spolková, se sázela již za přítomnosti početného davu účastníků setkání, kteří přišli společně polní cestou z Boňova. Následovalo odhalení pamětního kamene a křest šampaňským. Promluvil několik členů vedení spolku. Zejména o tom, že my všichni jsme spjati s rodnou zemí a máme povinnost ji chránit a pečovat o ni. A je tedy nutné zabránit jakýmkoliv aktivitám, které ji mohou ohrozit a zničit tak vše, co tu bylo po staletí budováno. Připomněly se nejen světlé okamžiky našich dějin, ale i ty temné, kdy se nám naši svobodu a naše právo sami o sobě rozhodovat pokoušel někdo vzít. Je proto velmi důležité proti těmto snahám vystupovat a svoji zem bránit. Právě tento fakt je zachycen i v mottu pamětního kamene, které zní: „Není spravedlivějšího boje než za své blízké a svoje domovy“.

Na závěr slavnostního aktu došlo i na posvěcení nově vzniklého poutního místa a udělení požehnání všem zúčastněným. Akci jsme následně zakončili společným zpěvem naší národní hymny.

Petr Andryšek, spolek SOS Na skalním, z.s.

VYSOČINA SPOLEČNĚ

Zástupci místních samospráv, veřejnosti a spolků ze čtyř lokalit zvažovaných pro hlubinné úložiště vyhořelého jaderného paliva na Vysočině se sešli v Jihlavě, aby prodiskutovali aktuální situaci a vývoj kolem rozhodování o umístění úložiště. I po částečné obměně samospráv po komunálních volbách se v jednotlivých obcích situace zásadně nezměnila a odpor občanů vůči uvažovanému hlubinnému úložišti trvá.

Účastníci setkání se dohodli, že i když se počet lokalit v kraji po vyhlášení užšího výběru zcela jistě sníží, budou se nadále podporovat a spolupracovat v odporu proti současnému konceptu úložiště

a postupu ve vyhledávání lokality pro jeho umístění. V Kraji Vysočina se nachází Jaderná elektrárna Dukovany, mezisklad vyhořelého jaderného paliva, sklad nízko a středně aktivního radioaktivního odpadu v areálu, obojí v areálu elektrárny, chemická úprava uranové rudy v Dolní Rožínce spolu s odkališti a bývalé uranové doly. Proto se účastníci domnívají, že není vhodné, aby na území již takto zatíženého kraje vzniklo další jaderné zařízení – rozsáhlá stavba hlubinného úložiště jaderného odpadu.

*Hana V. Konvalinková,
Bezjaderná Vysočina*

Na kole a pěšky proti úložišti jaderného odpadu

V sobotu 14. července uspořádal spolek „Jaderný odpad – děkujeme, nechceme!“ svoji nejdůležitější akci roku. Byl jí již 15. ročník Memoriálu Slávka Šimka proti záměru státu plánovat vybudování hlubinného úložiště jaderného odpadu v katastru obcí Pačejov, Maňovice, Olšany, Kvášňovice, Velký Bor a Chanovice.

Na startu v Pačejově – nádraží se sešlo cca 150 účastníků pochodu, cyklistů i motorkářů, kteří po určených tratích dorazili do Maňovic. V cíli starostové všech dotčených obcí deklarovali jednotu v postoji k úložišti, která trvá od r. 2003 a řada hostů přednesla své projevy. Po celou sobotu v Maňovicích pořadatelům přálo počasí. Za zázemí, vynikající jídlo a pití zasluhují poděkování obětaví občané a občanky z Maňovic, kteří vždy dokáží akci zajistit ve velmi přátelské a pohodové atmosféře. Večer pokračoval taneční zábavou pod širým nebem, kapela Melodion nadchla všechny přítomné tak, že se mnohým ani nechtělo k domovům.

*František Kába, předseda spolku
„Jaderný odpad – děkujeme, nechceme!“*



foto: Edvard Sequens

VÝSLEDKY MÍSTNÍHO REFERENDA V LIPNÍKU NA TŘEBÍČSKU

Obyvatelé obce Lipník na Třebíčsku v místním referendu dne 28. září 2018 převahou hlasů odmítli geologické práce, které by mohly vést ke stavbě úložiště radioaktivního odpadu v tomto území. Položená otázka zněla: „Souhlasíte s geologickými pracemi a jinými kroky směřujícími k vybudování úložiště radioaktivního odpadu v lokalitě, které se dotkne i naší obce?“ Proti bylo 179 lidí z celkových 186 hlasujících, tedy 96,76 %. Pro bylo šest občanů, jeden hlas byl neplatný. Hlasovat přišlo 62 procent voličů. **Red**

ptali jsme se:

Neohrozíme své blízké a svoje domovy kvůli ziskům jiných

Pane Andrýsku, jak jste se dostal k problematice jaderných odpadů a co bylo důvodem, že jste založili spolek SOS Na skalním?

V únoru roku 2018 jsme se na veřejném zasedání místního zastupitelstva dozvěděli, že Správa úložišť radioaktivních odpadů provádí na našem katastru výzkumné práce. A to za účelem zjištění, zda by naše lokalita nebyla vhodná pro úložiště radioaktivních odpadů. Měli jsme od prvních jednání pocit, že obecní zastupitelstva neberou celou situaci dostatečně vážně, proto jsme založili spolek SOS Na skalním, abychom koordinovaně zjišťovali potřebné informace a dále je předávali místním lidem.

SÚRAO bylo v kontaktu s vašimi starosty od roku 2016, kdy na katastrech vašich obcí zahájilo dvouletý projekt geologických výzkumů. Proč myslíte, že se informaci o záměru konečného úložiště nedozvěděli další lidé?

Ano, až do února roku 2018 o výzkumech vědělo jen pár lidí ze zastupitelstev. Dle jejich vyjádření SÚRAO od začátku svůj zájem o geologické podmínky u nás bagatelizovalo a říkalo jim, že jde o naprosto předběžné úvahy. A zejména území, o kterém se dříve mluvilo, bylo úplně jiné než dnes. Nebyl to vrch Na Skalním jižně od Lipníka, ale naopak úbočí Klučovské hory, které je od nás na sever a mnohem dál. I tak si ale myslím, že takto důležité informace mají být občanům ihned sdělovány, bez ohledu na to, zda se to někomu zdá odůvodněné nebo ne.

Státní úřady přidaly nové lokality v blízkosti jaderných elektráren, protože tu očekávaly větší vstřícnost a pochopení obyvatel. Jak si vysvětlujete, že se jim to u vás nepovedlo? A co plánům na hlubinné úložiště říkají lidé, kteří dojíždějí pracovat do Dukovan?

Petra Andrýska



foto: Luděk Mahel, Třebíčský deník

Petr Andrýsek žije v Lipníku na Třebíčsku, v lokalitě pro úložiště, kterou Správa úložišť nazvala Na Skalním. Podílel se na založení místního spolku SOS Na skalním, jehož názory aktivně hájí v médiích. Svoji profesí je pojišťovací makléř. V říjnu 2018 se stal zastupitelem Lipníka.

Podle zákulisních informací došlo k přidání naší lokality právě a jen proto, že je „blízko“ jaderné elektrárny. SÚRAO se na jiných lokalitách setkalo s velkým odporem místních a tak se inspirovalo u severských zemí. V této otázce ale došlo k naprostému nepochopení, co je blízkost a proč jsou seveřané vstřícní. Naše obec se rozhodně za blízkou elektrárně nepovažuje, nemáme z ní vůbec nic. A v obci znám jen jednoho občana, který tam kdysi pracoval. Pouze v jedné z dotčených obcí je tam zaměstnáno více lidí, ale i tam jsou rozumní, chápou rizika výstavby úložiště a s výstavbou úložiště u nás nesouhlasí.

Co vlastně projektu budoucího hlubinného úložiště vytýkáte?

Zpočátku to byla zejména otázka špatné komunikace a netransparentnosti. Poté co jsme se více seznámili s celým projektem, k tomu musím přidat hlavně naprosto nedostatečně řešenou otázku bezpečnosti úložiště a také obavu z velkých sociálních dopadů na region. Co je pro nás i nadále nepochopitelné, proč stát stále trvá na výstavbě trvalého hlubinného úložiště. Dnes už je zřejmé, že vyhořelé jaderné palivo je daleko spíše surovinou než odpadem. Podle nás by se tedy zatím nemusela řešit otázka trvalého

uložení, ale otázka bezpečného a kontrolovaného přechodného uložení. Což je úplně jiné zadání.

Slyšel jsem, že jste na vlastní kůži poznal, jak ohrožení úložištěm snižuje cenu nemovitosti. Můžete k tomu říci něco více?

Je to tak. Přejde mi hořce úsměvné, když slyším názory jako: na nic to mít vliv nebude nebo dokonce bude to mít pro region přínos. My jsme měli chalupu nedaleko Dolní Rožínky a asi před patnácti lety jsme se ji rozhodli prodat. Našli jsme bez problémů kupce a dojednali si cenu. A pouhé dva dny před podpisem kupní smlouvy běžel v televizi šot, že tato lokalita pod názvem Kraví hora bude možná zařazena do výběru pro možné úložiště. Kupec mi během krátké chvíle volal, že odstupuje od smlouvy. A stejně tak mi smlouvu o zprostředkování prodeje vypověděla realitní kancelář. A my jsme dalších několik let museli čekat, zda se vůbec nějaký kupec najde. Takže vliv má už jenom samotná zmínka o úložišti a to nejenom na cenu, ale i na samotnou prodejnost.

Z médií vím, že jste na geology pracující pro SÚRAO dokonce povolali Policii. Oni nerespektují, že s průzkumy starostové nesouhlasí?

Nerespektují ani nesouhlas obcí, ani nesouhlasy vlastníků.

Jak vnímáte přístup krajských politiků k problematice úložiště? Vždyť na území Vysočiny je nyní nejvíce lokalit. Podporují Vás?

To nevím, nikdy jsem žádné vyjádření někoho z kraje k úložišti neslyšel ani nečetl.

Na Třebíčsku také působí několik lobbistických uskupení, jejichž snahou je rozšíření Dukovan o další jaderný reaktor a ta by byla nejraději, kdybyste se výměnou za balík peněz pro obce smířili s budoucím hlubinným úložištěm. Nebo to svým pohledem z dálky vnímám špatně?

Vnímáte to dobře. Myslím ale, že jsme jim už dali vcelku jasnou odpověď. Neohrozíme své blízké a svoje domovy kvůli jejich ziskům.

Vašemu spolku se za krátký čas povedla řada úspěšných akcí – masová účast obyvatel na Dni proti úložišti, vyhrané místní referendum v Jaroměřicích nad Rokytnou, velká veřejná debata v Třebíči a dalo by se pokračovat. Naznačíte, co chystáte dál, pokud bude vaše lokalita vybrána do další etapy geologických průzkumů?

Každému, kdo situaci kolem úložiště sleduje, je z veškerého dění v tomto roce jasné, že výběr probíhá naprosto netransparentně a nevěrohodně. Způsob komunikace SÚRAO je tragický. A co je nejdůležitější, naprosto se pomíjí fakta poslední doby, tedy to, že hlubinné ukládání RAO není na pořadu dne a koncepce jeho ukládání by tedy dle toho měla být změněna. Měly by se minimálně posoudit všechny ostatní možnosti a teprve pak do něčeho smysluplně investovat. Chceme se i nadále věnovat shromažďování potřebných informací a šířit je mezi občany. A pokud nebude koncepce změněna, jsme jak z pozice spolku občanů, tak z pozic místních samospráv, které jsou po volbách jednotně proti úložišti, rozhodnutí výstavbě úložiště zabránit.

Ptal se Edvard Sequens



foto: archiv Petra Andryška

Sen o reaktoru

Globální konference OSN o změně klimatu v Katovicích potvrzuje společnou vůli bránit svět před nárůstem hladu, nemocí a migrace v důsledku klimatických změn. Česká republika patří v přepočtu na osobu k největším producentům emisí. Začít musí odstavením starých plýtvavých uhelných elektráren a omezením vývozu uhelné elektřiny. Aby jí neujel vlak inovací a moderních technologií, potřebuje zároveň nastartovat investice do obnovitelných zdrojů a modernizovat energetiku. Namísto toho se ale část politiků upíná ke snu o masivních dotacích do skomírajícího jaderného byznysu.

Jádro je někdy označováno za čisté, levné a bezpečné. Zelený kruh, asociace 85 českých ekologických organizací, vydala stanovisko, v němž tato tvrzení vyvrací věcnými argumenty. Najdete ho na www.zelenekruh.cz.

Jaderné reaktory sice přímo neprodukují emise skleníkových plynů, jenže těžba, zpracování a přeprava uranu jsou energeticky náročné. Výstavba reaktorů a náročná likvidace radioaktivního odpadu způsobuje další emise. Jaderná energetika tak produkuje na vyrobenou kilowatthodinu více emisí CO₂ než větrná elektrárna.

Rozhodnutí o stavbě nových reaktorů by znamenalo volbu centralizované energetiky a posílení vlivu velkých elektrárenských firem i státu na celé jedno století a to v době, kdy se energetika velmi rychle proměňuje. Sázka na nové reaktory by také zvýšila naši závislost na dovozu jaderného paliva z nevyzpytatelného Ruska.

A zakonzervovala by zastaralou a nepružnou distribuční soustavu. Různé typy elektráren vyžadují různě koncipované elektrické sítě. Jaderné elektrárny potřebují stabilní odbyt, protože je pro ně efektivní vyrábět na maximum a jejich možnosti pružně snižovat a zvyšovat výkon jsou velmi omezené. V případě jejich odstávek či zvýšení spotřeby ve špičkách musí být rozsáhlý výpadek či okamžitá potřeba vyššího výkonu pokryty ze záložních zdrojů – většinou velkých fosilních elektráren.

Oteplování podnebí ohrožuje provoz jaderných elektráren – omezuje dostupnost vody na jejich chlazení. A například v horkém létě roku 2018 musela



Jaderná elektrárna Temelín foto: Edvard Sequens

francouzská společnost EDF dočasně odstavit čtyři reaktory ve třech elektrárnách, protože voda v řekách používaná ke chlazení byla příliš teplá.

Stručně řečeno: Jaderná energie neřeší klimatickou krizi, je drahá, špinavá, riziková, geopoliticky nebezpečná a konzervuje energetickou závislost i zastaralou energetiku.

Němci, Francouzi či Belgičané své jaderné reaktory už odstavují, v České republice to s nimi zřejmě budeme muset ještě nějakou dobu vydržet. Modernizace energetiky totiž u nás postupuje mnohem pomaleji. Pokud ale nechceme zůstat zastaralým jaderným skanzenem uprostřed Evropy, musíme intenzivně pracovat na využití domácích nefosilních zdrojů. K tomu potřebujeme vedle důvtipu a šikovnosti našich lidí také investice. A potřebujeme je hned. Vyplývat je na nereálný sen o jaderném reaktoru, který by snad mohl být spuštěn za dvacet let, nedává žádný smysl.

Daniel Vondrouš, Zelený kruh

www.nechcemeuloziste.cz